

MEZINÁRODNÍ DEN MATEŘSKÉHO JAZYKA

Cíl: Uvědomit si, co je to mateřský jazyk. Připomenout si Mezinárodní den mateřského jazyka. Uvědomit si, co je cílem komunikace. Vcítit se do lidí, kteří nesdílí náš mateřský jazyk.

Doporučený věk: od 4. třídy

Pomůcky:

- ✓ dataprojektor + notebook (možnost pustit video)
- papíry, tužky
- obrázek pusy a dvou uší (můžeme jednoduše nakreslit)
- píseň (Youtube) v originále podle věku a zájmů dětí, které máte ve skupině

Beze slov

Vybrané dítě dostane za úkol beze slov sdělit ostatním tyto věty. Napíšeme je na papírek, nebo je můžeme pošeptat.

- Půjč mi prosím červenou tužku.
- Otevři okno.
- Kolik je ti let?

Jak se vám to povedlo?

Rozuměli vám ostatní?

Co udělat, aby ostatní porozuměli?

Co to je jazyk, řeč?

Šumlovaná

Určíme dítě, které bude vyprávět, a někoho, kdo bude přepínat.

Jedno dítě vypráví např. jaký mělo včera den. V určitý moment, který není předem domluvený, učitel, sociální pracovník nebo jiné dítě tleskne a vypravěč musí začít mluvit vymyšleným jazykem – šumlovat. Hráč by měl stále vědět, o čem mluví, pokračovat ve svém tématu). Při dalším tlesknutí se vypravěč vrací zpět do českého jazyka.

Reflexe:

- Dovedete odhadnout, o čem byla řeč, když váš spolužák šumloval?

Poznámky autora lekce: 21. únor se slaví jako Mezinárodní den mateřského jazyka od roku 1999. Smyslem tohoto dne je připomenout rodný jazyk jako součást identity každého z nás.

K přípravě doporučuji lektorům rozhlasový pořad (cca 20 minut):

temata.rozhlas.cz/i-deti-maji-rady-retro-8038245/2

- Podle čeho se to dá vytušit?

- Jsou gesta a práce s hlasem důležité pro komunikaci a proč?

Dvě uši jedna pusa

Ukážeme dětem obrázek pusy a uší. Zeptáme se jich, jak to spolu souvisí. Vyvodíme z toho, že základem úspěšné komunikace je schopnost si navzájem naslouchat, porozumět si.

Aktivní naslouchání

Zeptáme se dětí, jak můžeme dát druhému najevo, že ho posloucháme.

- Jak to můžeme udělat slovně?
- Jak beze slov?
- Jak to můžeme kombinovat?

Děti utvoří dvojice (k rozdělení můžeme použít lístečky se slovy v různých jazycích). Jeden z dvojice mluví na téma ideální den. Druhý aktivně naslouchá. (Přikyvuje, udržuje oční kontakt, doptává se, shrnuje) Role ve dvojicích se vymění.

Která role vám byla příjemnější? Co bylo těžší?

Jaké známe jazyky?

Napište ve dvojicích názvy všech jazyků, které znáte.

Skupiny/dvojice přečtou svou práci

Společně doplníme (pokud chybí), že existují i jazyky zvláštní, umělé – třeba znakový jazyk pro neslyšící.

Zeptejte se dětí, co to je mateřský jazyk?

Proč si myslí, že se tak nazývá?

(Mateřský jazyk je jazyk, kterým na nás mluvili od malinka, který nás naučili naši nejbližší lidé, většinou matka. Existuje 6–7 000 mateřských jazyků, některé ani nejsou zapsané do učebnic a knih.)

Možné otázky:

Máme všichni (v dané skupině) stejný mateřský jazyk?

Znáte někoho, kdo má jiný mateřský jazyk?

Může mít někdo dva nebo více mateřských jazyků?

Mluvte s dětmi o tom, jaké to je znát svůj jazyk. Jaké další jazyky znají nebo se učí. Jaké jazyky se jim líbí. Jaké to je, když někdo umí jejich jazyk.

Můžete si pustit video, v němž se lidé z různých zemí snaží mluvit česky:

www.stream.cz/jak-nas-vidi-svet/cizinci-se-uci-cesky-podivejte-se-jak-jim-to-jde-63953601

(Vyberte část dle vlastního uvážení, ideálně od 1:00.)

Pokud máte ve skupině děti, které mají odlišný mateřský jazyk, můžete si podobnou hru zkusit s jejich jazykem. Děti řeknou větu ve svém mateřském jazyce, ostatní opakují. Zvolte věty typu:

- Dobrý den.
- Jmenuji se...
- Bydlím v...
- Mám hlad.
- Miluji čokoládu.
- Já vám vůbec nerozumím.

Poproste děti, ať chvíli samy potichu přemýšlí o tom, jaké to je, když někdo žije v zemi, nerozumí místnímu jazyku. Popovídejte si po chvílce o tom, jak se takový člověk může cítit.

Přemýšlejte, co je podle vás smyslem komunikace. **Zkuste doplnit větu:**

Smyslem komunikace je .....

Poslechněte si písničku v cizím jazyce...

a zkuste si představovat, o čem je.

Vyberte sami píseň podle zájmu a věku dětí.